

Avsändarens tjänsteställe/handläggare

Regional utveckling
Malin Vedin

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se

Handläggare/er beteckning
U2020/05545

Datum
2921-04-14

Dnr
21RS954

Sida
1(5)

Yttrande över remiss, Innovation som drivkraft - från forskning till nytta (SOU 2020:59)

Region Västernorrland (RVN) välkomnar möjligheten att lämna synpunkter på remissen Innovation som drivkraft – från forskning till nytta. Utredningens uppdrag har varit att analysera olika aspekter av högskolornas innovationsstöd och att lämna förslag på hur stödet kan förbättras. Idag är det svenska innovationsstödet vid landets högskolor fragmenterat. Högskolornas del i systemet består bland annat av innovationskontor och holdingbolag.

Region Västernorrland har i sin roll som regionalt utvecklingsansvarig aktör som uppdrag att verka för en hållbar utveckling i länet. Region Västernorrland lämnar följande yttrande.

Region Västernorrland instämmer med utredningen att om högskolorna ska fylla den viktiga roll för en hållbar utveckling, som samhället har rätt att förvänta sig, behövs goda villkor för att de i än högre utsträckning ska kunna bidra till nya lösningar som leder till ökad konkurrenskraft, mindre miljöpåverkan och nya jobb. Förutsättningarna för att studenter, forskare och andra medarbetare vid högskolorna ska kunna göra detta ser i dag mycket olika ut. Det finns högskolor där innovationsstödet och högskolornas holdingbolag är välfungerande samtidigt som det finnas andra högskolor där stödet är obefintligt. För att Sverige ska kunna bibehålla vår tätposition som innovationsland är det viktigt att stödet för att nyttiggöra resultat från forskning och andra kunskaper tillkomna vid högskolan blir bättre och tillgängligt över hela landet.

I detta sammanhang instämmer Region Västernorrland i att lärosätenas roll som motorer och stimulans i det egna närområdet, när det gäller kunskapsöverföring och nyttiggörande, ökar i och med accelererande transformation i näringsliv och samhälle.

Högskolornas nyttiggörandeuppdrag breddas och förtydligas (6.1)

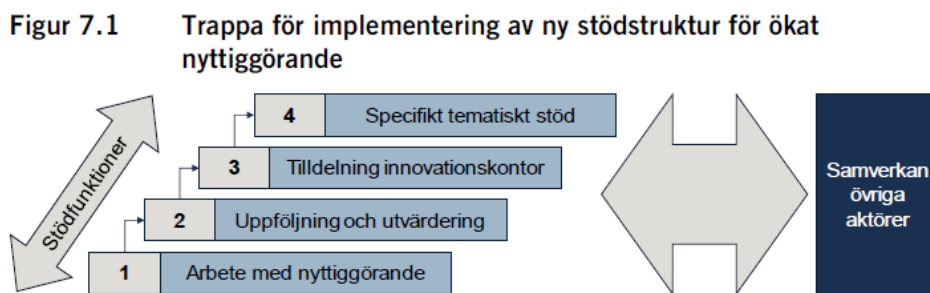
Utredningen har i möten med företrädare för högskolor, studenter och forskare tydligt sett att ett nyttiggörandearbete sker även om det stundtals är ifrågasatt, avgränsat och otydligt. Utredningen föreslår att det förtydligas genom att det i högskolornas uppgift ingår att samverka med det omgivande samhället och informera om sin verksamhet samt verka för att forskningsresultat och andra kunskaper tillkomna vid högskolan

kommer till nytta. Det ska förtydligas att också konstnärlig forskning omfattas i högskolors uppgift att verka för att forskningsresultat tillkomna vid högskolan kommer till nytta.

Region Västernorrland stödjer utredningen i frågan om nyttiggörande och anser att:

- Det är positivt att nyttiggörandeuppdraget förtydligas och att begreppet nyttiggörande definieras bredare än kommersialisering och att det:
  - inte bör begränsas till resultat tillkomna inom forskningsverksamheten och att det även innefattar andra kunskaper tillkomna vid högskolor.
  - Samt att begreppet vidgas och även innefattar icke-kommersiellt nyttiggörande, såsom social innovation, klimat, demokrati etc.
- Det hade dock varit önskvärt om utredningen tagit sig an den icke-kommersiella delen av begreppet nyttiggörande i högre utsträckning än vad som nu gjorts. Trots utredningens ambition att bredda begreppet ligger fokuset i utredningen nästan enbart på det kommersiella nyttiggörandet. Värt att beakta är att en avsevärd andel av forskningen på landets universitet och högskolor inbegriper forskning som inte är direkt patenterbara, men som har stor samhällsnytta och svarar mot de många samhällsutmaningar vi står inför.
- Lärosätena får ett tydligt utökat uppdrag i nyttiggörande och närmare koppling till innovation och nyttiggörande inom bredare områden som humanvetenskap t ex omvårdnad, hälsovetenskap och systeminnovation.

Förslag på process för hur implementeringen ska gå till (7.1)

Källa: Utredningens bearbetning.

Som framgår av figuren ovan föreslår utredningen att implementeringen av utredningens förslag ska ske i fyra steg:

1. En grundförutsättning är att högskolan arbetar med nyttiggörande. Detta innebär att utforma och att genomföra processer för att stödja studenter, doktorander, forskare och andra medarbetare vid högskolornas delaktig i verksamhet där resultat bör nyttiggöras.
2. Det finns ingen systematisk uppföljning och utvärdering av högskolornas arbete med nyttiggörande. Denna funktion är avgörande för att kunna förstå vad arbetet

- bidrar till och för att kunna förbättra stödet. Ett systematiskt sådant arbete föreslås nu av utredningen tillsammans med en samladutvärdering vart fjärde år.*
- Utvärderingen ska ligga till grund för vilka högskolor som får innovationskontor och ligga till grund för rekommendationer om olika åtgärder riktade såväl till högskolorna som till regeringen.*
  - De högskolor som har innovationskontor kan gå ihop med andra högskolor och övriga aktörer för att ansöka om att av regeringen få ett utökat innovationskontorsuppdrag med viss tematisk inriktning. I samtliga steg är det viktigt att högskolorna samarbetar med olika typer av aktörer från näringsliv, offentlig sektor och internationella organisationer (samverkan övriga aktörer i figuren). För att höja effektiviteten och lärandet i genomförandet innehåller modellen också stödfunktioner.*

Högskolor tilldelas innovationskontor (7.3)

Region Västernorrland bekräftar utredningens analys att innovationskontoren är ett bra verktyg för nyttiggörandearbetet vid högskolan och anser:

- Att förslaget kring utökade anslag för innovationskontoren är positivt.
- Däremot behöver finansieringsförutsättningarna ses över. Där bör framförallt de mindre lärosätena tillskjutas ett ökat basanslag, istället för att, som förslaget anger, att det ska ske genom omfördelning av forskningsanslag. Utredningens förslag att delar av finansiering ska tas från universitetens och högskolornas forskningsanslag anser vi skulle urholka högskolornas på en på många håll redan ansträngd forskningsfinansiering och på sikt negativt påverka både den grundläggande och tillämpade forskningen som pågår i hela Sverige. Dessutom skulle minskade forskningsanslag kunna leda till stora svårigheter gällande återväxt av doktorer och docenter, vilket är avgörande för att högskolorna ska kunna fortsätta bedriva utbildning.
- Att en kraftsamling av innovationskontoren kring tematiska områden kan vara en styrka under förutsättning att man kan kvalitetssäkra att stöden kan ges likvärdigt, oberoende av geografi. Detta förutsätter en nätverksbaserad organisering och koordination mellan lärosätenas innovationskontor, detta i likhet det existerande innovationskontoret Fyrklövern som är ett samarbete mellan fyra likvärdiga parter: Karlstads universitet, Linnéuniversitetet, Mittuniversitetet och Örebro universitet.
- Att säkerställa tillgång till tjänster för högskolor utan egna innovationskontor är en utmaning, vilket är extra utmanande i glesa geografiska strukturer vilket är något som utredningen inte problematiserat i någon större utsträckning.
- Att uppbyggnad av tematiska innovationskontor kan innebära en risk för inlåsningseffekter inom de tematiska områdena och det är en utmaning att erbjuda dessa geografiskt obundet.

- Att det är positivt med ökade verifieringsstöd, VFT-anslag, och satsningar på nyttiggörande vilket kan ge regionala effekter under förutsättning att fördelningsnyckeln även ses över till förmån för mindre lärosäten.

Nytt gemensamt bolag möjliggör kraftsamling (9.3)

För att öka tillgången till företagsfinansiering över hela landet föreslås att de högskolor som förvaltar holdingbolag tillsammans bildar ett gemensamt ägt aktiebolag (Finansieringsbolaget), som ansvarar för finansieringsfrågor, stödfunktioner samt återrapportering. Finansieringsbolaget ska även se till att Vinnova får den information myndigheten behöver för utvärdering att genomföra utvärdering.

Region Västernorrland:

- Är positiva till förslaget om gemensamma stödfunktioner och ökade möjligheter till finansiering genom att fler finansieringsprodukter tillgängliggörs. Detta kan innebära en större likvärdighet och att bättre förutsättningar ges gällande tillgången till finansiering över hela landet och inklusive de mindre lärosätena.
- Ser en risk med förslaget om ett centralt finansieringsbolag och att holdingbolagens investeringsmandat försvinner. Denna avlövnings av holdingbolagens roll, och centralisering av investeringar till nationell nivå, kan riskera att göra att investeringsinsatser på regional nivå hämmas och ökar den nationella konkurrensen på kapital i tidiga skeden. RVN anser därför att formen och effekterna av ett centraliserat finansieringsbolag bör utredas närmare.

Kraftsamling genom tematiska innovationskontor (7.4)

Utredningen har dragit slutsatsen att det inom vissa områden finns behov av större insatser för innovationsstöd än som ges i dag. Mot bakgrund av detta föreslås att regeringens ska kunna tilldela utökade innovationskontorsuppdrag till minst två högskolor i samverkan.

Region Västernorrlands synpunkt är:

- Att förekomsten, organisation, placering och arbetssätt av innovationskontor är ojämnt fördelat vid lärosätena i landet trots att alla innovationskontor har uppdraget att fånga upp och utveckla idéer från forskare, medarbetare och studenter. En viktig del av innovationskontorens arbete är att informera om sin egen verksamhet och verka för en mer positiv inställning till nyttiggörande.
- Att kraftsamla innovationskontoren med två eller flera lärosäten kring tematiska områden kan vara en styrka om man kan kvalitetssäkra att dessa stöd kan ges likvärdigt oberoende av geografi. Detta förutsätter en nätverksbaserad organisering och koordination mellan lärosätenas innovationskontor. I annat fall

kan den tematiska kraftsamlingen leda till inläsningseffekter och hämma innovationer och tekniksprång inom nya områden eller korskoppling mellan olika områden. Detta gäller främst mindre och nya lärosäten med mindre allokerade resurser och som finns etablerade i gles geografi.

- Tanken med att högskolor som saknar egna innovationskontor förväntas kunna nyttja närliggande högskolors innovationskontor utgår från fysisk geografisk närhet som faktor. I glesa strukturer är detta en praktisk utmaning att få till i verkligheten, vilket kan innebära inläsningseffekter vid uppbyggnad av tematiska innovationskontor. Denna risk framgår även i utredningen att flera av de högskolor som saknar eget innovationskontor har påtalat att det kan vara svårt att få tillräcklig tillgång till tjänster som erbjuds vid andra lärosätens innovationskontor.

REGION VÄSTERNORRLAND

Glenn Nordlund
Regionstyrelsens ordförande

Åsa Bellander
Regiondirektör